

צילום: גרמן מרקוביץ

יגאל אלון - מהוגי הקמת האוניברסיטה הפתוחה - אפילו לא חלם על קריה שכזאת

עיר אוניברסיטאית

כך הגדיר בשמחה ראש העיר רעננה, זאב בילסקי, את שדרוגה של רעננה עם חנוכת קריית האוניברסיטה הפתוחה בעירו. טקס פתיחה מרהיב חנך את הקריה החדשה. בטקס הצבעוני המרשים השתתפו אורחים רבים, בהם בני משפחת רוסשילד, המלווים את האוניברסיטה הפתוחה מהיום שנרקם הרעיון להקמתה. בני המשפחה המפורסמת הגיעו במיוחד לחנוך את המבנים השונים. בטקס נחנכו, בין השאר, מתחם מולטימדיה ווידאו, בניין ספריה, מעבדה לפסיכולוגיה ובית כנסת מפואר

<< גד ליאור

מרשימים. אלה לא עוד החדרים הדחוסים והמסדרונות, לעתים עמוסי הארגזים, מחוסר מקום, בקמפוס של רמת אביב. מכל פינה חודרות קרני השמש אל המסדרונות והחדרים הנאים. זה בהחלט עושה חשק לשבת כאן שעות ארוכות, אמר לנו אחד הפרופסורים. גם מגרש החניה הוא לא אותו מגרש צפוף, כאשר מפתחות המכוניות מופקדים בסוכת השמירה ומכונית אחת חוסמת את רעותה. בימינו אנו - מקום חניה מובטח, סמוך למקום העבודה, זהו נכס חשוב לא פחות ממקום העבודה עצמו. תשאלו את תושבי מנהטן או את העובדים בטבורה של תל-אביב, פריז או ברלין.

הנהגים שנקלעו ערב אחד למחלף רעננה צפון, שיפשו את עיניהם והביטו בתימהון באורות המרצדים מולם. הגדר הגבוהה, סמוך למשכנה החדש של האוניברסיטה הפתוחה, החליפה צבעים - פעם סגול, פעם ירוק, פעם צהוב ופעם אדום.

לא, זה לא היה מופע לייזר שהשתקף מדיסקוטק סמוך. זה היה חלק ממפגן לייזרים צבעוני מרשים, שחנך את בנייני האוניברסיטה הפתוחה, שעברה - 30 שנה לאחר הקמתה, למשכנה הנאה החדש, סמוך לצומת רעננה צפון, במקום נגיש מאוד לבאים אליה מכל עבר כמעט. ואכן, בנייניה החדשים של האוניברסיטה הגדולה ביותר בארץ הם

**האוניברסיטה
הפתוחה הוקמה
למעשה כבר
בשנת 1974, אך
הלימודים בה
החלו שנתיים
לאחר מכן; תחילה
למדו ב-5 קורסים
רק 2,000
תלמידים; חלפו
30 שנה
ובאוניברסיטה
הפתוחה של שנת
הלימודים 2005
רשומים 88,223
סטודנטים**

**ההוצאה לאור של
האוניברסיטה
הפתוחה מחזיקה
בשיא משלה וכיום
היא מפיקה כבר
כמיליון ספרים
בשנה. כמחצית
מהם מיועדים
כיום לסגל
ולסטודנטים
במוסדות אחרים
להשכלה גבוהה
ונחשבים
מהספרים
המובילים בתחומי
לימוד מגוונים.
אלפי כותרים כבר
הוצאו לאור ועוד
היד נטויה**

גאוות האוניברסיטה היתה על מרכזי הלימוד שנפתחו, כאשר המרכזי היה ברמת-אביב, אך את הפך השטח שם לקטן מדי וכבר לפני 10 שנים נהגה הרעיון להעביר את מינהלת האוניברסיטה למקום חדש. העיר שנבחרה היתה רעננה, כאשר ראש העיר המכהן, זאב בילסקי, הוא מהתומכים הנלהבים שלה, שאף התהדר לא אחת לאחרונה, כאשר הכריז: מעתה רעננה היא עיר אוניברסיטאית. ומי שכבר ביקר בקריה החדשה של האוניברסיטה הפתוחה הודה, כי אכן יש לרעננה במה להתהדר...

בסתיו 2004 נחנכה ברוב פאר והדר קרית האוניברסיטה הפתוחה ע"ש דורותי דה-רוטשילד, בטקס המרהיב והצבעוני, שנראה למרחוק. 70 מיליון דולר עלה המעבר הזה למשכן הנאה החדש.

וזאת יש לדעת: את הקמתה והתפתחותה המטאורית של האוניברסיטה הפתוחה מלווים בני משפחת רוטשילד כל השנים, בעניין ובלהט. כך, למשל, הלורד יעקב רוטשילד מאנגליה, יו"ר "יד הנדיב" כיום ובן-דודה של דורותי דה-רוטשילד, המשיך ללוות את האוניברסיטה ואף היה המוביל להקמת הקריה החדשה ברעננה.

התחזית: השיאים ימשיכו להישבר

לטקס הפתיחה הגיע הלורד יעקב בראש משלחת נכבדה. הגיעו גם הלורד הרי וולף, השופט העליון של אנגליה ווילס, שהוא נגיד האוניברסיטה הפתוחה כיום. השתתף בשמחה גם הנגיד הקודם, לורד קלאוס מוזר, מאנגליה. בטקס נחנך, בין השאר, גם מתחם המולטימדיה ווידאו, שנתרם על ידי קרן קיסריה, ע"ש אדמונד בנימין דה-רוטשילד וקרן אדמונד דה-רוטשילד, ניו-יורק. את המתחם חנכה - לא להתבלבל, יש הרבה בני משפחת דה-רוטשילד, שתומכים ומסייעים לאוניברסיטה הפתוחה - הברונית נאדין דה-רוטשילד, יחד עם אברהם ביגר, סגן יו"ר קרן קיסריה.

את הטקס, שאפשר לכנותו, לפחות באוניברסיטה הפתוחה עצמה, כהיסטורי, כיבדו בנוכחותם עוד עשרות אישים מכובדים מאירופה ומשלחת של אגודת הידידים מארה"ב. בין השאר, נחנך בקריה גם בניין הספרייה ע"ש אינגבורג רענערט ואף בית כנסת מכובד. הברון רוברט דה-רוטשילד חנך את המעבדה לפסיכולוגיה.

אגודת הידידים הישראלית חנכה את האודיטוריום ע"ש משה נוידרפר המנוח, שהיה היו"ר המייסד של אגודת הידידים.

בימים אלה ממש, אגב, מתמנה לתפקיד הזה האלוף במילואים יוסי פלד, מהמוערכים באלופי צה"ל בכל הזמנים. באי אירועי הפתיחה היו גם אורחיו לארוחת צהריים חגיגית של ידיד אחר של האוניברסיטה הפתוחה, דן קרצר, הלא הוא שגריר ארה"ב בישראל.

עכשיו נותר רק לצפות עד כמה תגדל ותתרחב האוניברסיטה הפתוחה עוד - בעידן של הקריה החדשה שהוקמה לתפארת ברעננה. התחזית שלנו: השיאים ימשיכו להישבר בשנים הבאות... &

האוניברסיטה הפתוחה הוקמה למעשה כבר בשנת 1974, אך הלימודים בה החלו שנתיים לאחר מכן, ב-1976. תחילה למדו ב-5 קורסים רק 2,000 תלמידים (יותר מבמכללות רבות) (המתפארות בימינו אנו בריבוי הסטודנטים שבהן). חלפו קצת יותר מ-28 שנים ובאוניברסיטה הפתוחה של שנת הלימודים 2005 רשומים 38,822 סטודנטים, יותר מבכל אוניברסיטה גדולה אחרת בארץ.

ישיבת ממשלה חשובה ביותר

גם במרכזי הלימוד רושמת האוניברסיטה הפתוחה שיא משלה: 70 מרכזי לימוד מופעלים על-ידי האוניברסיטה הפתוחה, הרחק ממספר מרכזי הלימוד של איזשהו מוסד אקדמי אחר בכל המזרח התיכון.

היוזמה הראשונית להקמת האוניברסיטה, במתכונת שתאפשר לאנשים רבים - צעירים ומבוגרים, מחוסרי תעודת בגרות לעיתים, אנשים עובדים או אף קשישים בפנסיה - ללמוד באוניברסיטה חדשנית, באה מכיוונו של סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות דאז, יגאל אלון המנוח. אלון התיידד עם סר הרולד וילסון, לימים ראש ממשלת בריטניה, שהיה מהיוזמים להקמתה בבריטניה של אוניברסיטה פתוחה, בסגנון החדשני שמתקיים גם כיום בארץ. צריך להקים דגם דומה גם בארץ, סבר אז יגאל אלון, ופעל להקמת אוניברסיטה פתוחה גם בישראל.

את הכסף הראשוני להקמת האוניברסיטה הפתוחה תרמה בשעתו יד הנדיב. תחילה הוקמה ועדה ממלכתית ראשונה לבחינת הנושא ובמקביל הוקמה עוד ועדה, מטעם "יד הנדיב", לבחון את הקמת האוניברסיטה הפתוחה. שתי הוועדות גם יחד המליצו להקים את האוניברסיטה הפתוחה. הגברת דורותי דה-רוטשילד הסכימה לעזור להקים את האוניברסיטה הפתוחה ובישיבת הממשלה, שבה הוחלט סופית על הקמתה התבטא יגאל אלון בהתרגשות: אנחנו יושבים באחת מישיבות הממשלה החשובות ביותר שהיו כאן.

מאז צמחה וגדלה האוניברסיטה הפתוחה, בזינוקים אדירים, כמעט מדי שנה. נרשמו עוד ועוד סטודנטים, נפתחו עוד ועוד קורסים, גויס סגל, הוקמו פורומים וחוגי בוגרים ומוסמכים - וכיום יש כבר יותר מ-50 תכניות לימוד שונות לתואר באוניברסיטה הפתוחה בישראל.

44 בוגרים מאושרים ראשונים

אך אם לא די בכך, ההוצאה לאור של האוניברסיטה הפתוחה מחזיקה בשיא משלה וכיום היא מפיקה כבר למעלה ממיליון ספרים בשנה. כמחצית מהם מיועדים כיום לסגל ולסטודנטים במוסדות אחרים להשכלה גבוהה ונחשבים מהספרים המובילים בתחומי לימוד מגוונים. אלפי כותרים כבר הוצאו לאור ועוד היד נטויה.

נחזור מעט אחורה. בשנת 1982 הוענקו התארים ל-44 הבוגרים המאושרים הראשונים. ביתניים כבר לומדים באוניברסיטה סטודנטים רבים גם לתואר השני. נשיאה הראשון של האוניברסיטה הפתוחה היה מקס רואו, שהיה מנכ"ל יד הנדיב.